

בית הספר למוסמכים במינהל עסקים ע"ש ליאון רקנאטי

1231.3925 - אחריות תאגידית **Corporate Social Responsibility**

סמסטר ב' – תשפ"ג - מחצית ראשונה

קבוצה	יום	שעה	תאריך בחינה	מרצה	דואר אלקטרוני	טלפון
01	ג'	18:45-21:30	אין בחינה	ד"ר טליה אהרוני	talia@taharoni.co.il	052-2574122

שעת קבלה – בתיאום מראש

עוזר הוראה – ד"ר רפאל הוד rhod@tau.ac.il

היקף הלימודים

היקף הי"ס לקורס: 1

ECTS = 4 י"ס – ECTS (European Credit Transfer and Accumulation System), ערך הניקוד של הקורס במוסדות להשכלה גבוהה בעולם שהינם חלק מ"תהליך בולוניה".

תיאור הקורס

במציאות של עולם בשינוי מואץ ומשברים תכופים, מהווה תפישת האחריות התאגידית מרכיב מרכזי בליבה העסקית כחיונית לקיימות ולפיתוח העסקי של כל חברה גלובלית ו/או לוקאלית. ברקע התהליכים הגלובליים של מגפת הקורונה, המשבר הסביבתי האקלימי, התחזקות התאגידים ובמיוחד תאגידי הטכנולוגיה והתקשורת, החלשות מדינות, גלי הלאומנות, האקטיביזם האזרחי, והפערים החברתיים, נחשבים התחום ומגמותיו כחיוניים להתמודדות ולצמיחה של כל חברה מכל סקטור ובכל אזור פעילות. היבטי התחום עומדים בבסיס הדיון באשר לאחריותם של עסקים, צביונה של הגישה הקפיטליסטית המודרנית, מערכת הכוחות וההשפעה שבין ממשלה, עסקים וארגוני חברה אזרחית.

הקורס ידון בסוגיות המרכזיות של התחום תוך שילוב תיאוריות וניתוח תרחישים, איפיון סקטורים עסקיים שונים, הכרות עם מגזרי החברה, מחזיקי העניין, ובחינת תפקידיהם של הדירקטוריון ונושאי משרה באבטחת האינטרסים של התאגיד יחד עם האינטרסים של מחזיקי העניין שלו.

נבחן את תחום האחריות התאגידית כציר מארגן לניהול אסטרטגי עסקי בעולם רב משתנים: משבר האקלים, מגפת הקורונה, שינוי סדר היום החברתי העולמי, חקיקה, סחר גלובלי, מנהיגות עולמי, שלטון תאגידי הרשתות החברתיות, תמורות חברתיות וסביבתיות. נתמקד בשילובה של גישת האחריות התאגידית כחלק אינטגרלי בתהליכי הניהול תוך הצגת דרכי יישום אפשריות במערכת קבלת ההחלטות של התאגיד המודרני, הצפת הדילמות המתעוררות תוך ניתוח דוגמאות ותרחישים מעשיים.

הקורס יתקיים במבנה קורס היברידי בו חלק מהלמידה תהיה למידה עצמית מונחית. בהתאם יקוצרו השיעורים הפרונטליים ויהוו מבוא או סיכום ודיון ללמידה העצמית.

תפוקות למידה

עם סיום הקורס בהצלחה יוכל הסטודנט:

1. לבחון ולהבין את מורכבות זירת העסקים הגלובלית והישראלית על תמורותיה החברתיות והסביבתיות.
2. מתוך הבנה זו לנתח אירועים ותרחישים עסקיים בהיבטיהם הרחבים.
3. לאתר, להגדיר ולמנף את ההזדמנויות, הדילמות והאתגרים שביישום גישה של אחריות תאגידית בניהול.
4. לשלב קריטריונים חברתיים, סביבתיים ומימשליים במגוון תחומי הניהול: אסטרטגיה ופיתוח עסקי; מימון; שיווק; סביבת עבודה; מימשל תאגידי, בניהול השקעות ובשיח בשוק ההון הישראלי והעולמי.
5. להיות בעלי ארגז כלים ליישום גישת האחריות התאגידית והקיימות בניהול בישראל ובזירה הגלובלית: חוקים, תקנות, מדדים, אמנות, מודלים.

הערכת הסטודנט בקורס והרכב הציין

הערות	תאריך	מטלה	אחוז
לא פחות מ- 5 מפגשים	מחצית ראשונה	חובת נוכחות והשתתפות בשיעורים	
על פי חלוקת השיעורים	28/2-9/5/2023	מטלות למידה עצמית והשתתפות	40%
	9/5-16/5/2023	עבודה מסכמת**	60%

** בכפוף לנהלי הפקולטה לעת זו.

פירוט המטלות בקורס

* מטלות למידה עצמית – יוצגו בתחילת הקורס ומדי שיעור

** עבודה מסכמת – ניתוח אירוע/תרחיש על פי שאלות מנחות בפורמט Take-home exam

כל אי עמידה במי ממטלות הקורס מחייבת הודעה מראש (במייל) למרצה

מדיניות שמירה על טווח ציונים

החל משנה"ל תשס"ט מונהגת בפקולטה מדיניות שמירה על טווח ציונים בקורסי התואר השני. עקרונות השיטה חלים על כל קורסי התואר השני, ומדיניות השמירה על טווח הציונים תיושם לגבי הציין הסופי בקורס זה. מידע נוסף בנושא זה מתפרסם בהרחבה [באתר הפקולטה](#).

הערכת הקורס ע"י הסטודנטים

בסיומו של הקורס הסטודנטים ישתתפו בסקר הוראה על מנת להסיק מסקנות לטובת צרכי הסטודנטים והאוניברסיטה.

אתר הקורס

אתר הקורס יהווה המקום המרכזי בו ימסרו הודעות לסטודנטים, יוצגו בו המטלות ללמידה עצמית ויוגשו לבדיקה ודיון, ולפיכך מומלץ להתעדכן בו מדי שבוע, לפני ואחרי השיעור, ובכלל – גם בתום הסמסטר. (לצורך תיאום ענייני הבחינה למשל). שקפי הקורס יהיו באתר הקורס באתר. לתשומת לבכם - בביתה ידונו גם נושאים (ובפרט דוגמאות) שאינם מופיעים בשקפים או מופיעים בכותרת בלבד. כל אלו הינם חלק בלתי נפרד מחומר הקורס.

#	תאריך	נושאים	מטלות	קריאות חובה **
1	28.2.23	מבוא : יחסי הגומלין בין עסקים לחברה בעולם הגלובלי, מושגי יסוד, עקרונות, ציר הזמן של תחום האחריות התאגידית.	טרם השיעור : סקר ומטלת הכנה עד 7 נק' 30 נק' שיעור פרונטלי : כשעתיים	Friedman, M. (1970) Zadek S. (2004).
2	14.3.23	מעורבות מחזיקי עניין ומהותיות : איתור, זיהוי ומיפוי מחזיקי העניין של התאגיד, אסטרטגיות לבניית שיתופי פעולה בין מגזריים ופיתוח דיאלוג.	שיעור פרונטלי משלב דיונים וסרטונים: כשעתיים ורבע לאחר השיעור : 2 מטלות: מטלת סיכום 3 נק. ומטלת הצבעה 2 נק. עד 30 ד'	Freeman E. R. (2005)
3	21.3.23	אחריות סביבתית וקיימות המשבר הסביבתי ואחריות סביבתית של תאגידים, גישת הקיימות, מושגי יסוד באיכות סביבה, ההשפעות הסביבתיות של עסקים: ניצול משאבי טבע, גיוון ביולוגי, התחממות גלובלית, מים, פסולת, סחר פליטות גזי חממה. אחריות סביבתית כמקדמת צמיחה עסקית ומודלים עסקיים.	טרם השיעור : מטלת הכנה: החלטות ועידת גלוג קריאה והצבעה 4 נק. צפייה בפרזנטציה מוקלטת ושאלה 2 נק. כשעה סה"כ שיעור פרונטלי : בכיתה עד שעה וחצי לאחר השיעור : מטלת הצבעה 1 נק	סיכום ועידת גלוג טרם השיעור : מטלת הכנה 4 נק. צפייה בפרזנטציה ובתחקיר תקשורתי ומענה על שאלה 4 נק. סכ"ה כשעה שיעור א-סינכרוני : הרצאה וסרטונים Hardin, G. (1968) Porter, M., Reinhard, F.L.
4	28.3.23	נושאים וסוגיות באחריות תאגידית תאגידים וזכויות אדם . נושאי הליבה הנוספים של אחריות תאגידית : סביבת עבודה הוגנת, גיוון כח אדם, פיתוח והשקעה בקהילה, שיווק, מכירות ופרסום, שרשרת הערך, מדיניות רכש, פיתוח עסקי.	טרם השיעור : מטלת הכנה 4 נק. צפייה בפרזנטציה ובתחקיר תקשורתי ומענה על שאלה 4 נק. סכ"ה כשעה שיעור פרונטלי : הרצאה וסרטונים עד שעתיים	Ruggie, John. (2008. 2011). הקוד לניהול חברתי, מעלה (גירסת 2004), (2014).
5	18.4.23	אתיקה ומימשל תאגידי מוסר-אתיקה-משילות ומה ביניהם? מהי דילמה אתית? גישות מרכזיות באתיקה בניהול, ממשל תאגידי אפקטיבי והקשרו לאחריות תאגידית וניהול סיכונים.	טרם השיעור : מטלת הכנה 4 נק. צפייה בפרזנטציה ובתחקיר תקשורתי ומענה על שאלה 4 נק. סכ"ה כשעה שיעור א-סינכרוני : הרצאה וסרטונים	דו"ח ועדת גושן (2006).
6	2.5.23	דיווח: כלכלי-חברתי-סביבתי אחריות תאגידית בשוק ההון מודל ה-Triple Bottom Line, מסגרות דיווח. השקעות אחראיות: שיקולי 'סביבה-חברה-ממשל' (ESG) בניהול השקעות ובמתן אשראי. לקראת דוחות משולבים, מדדים ודירוגים בשוקי ההון בישראל ובעולם, אפיקי השקעה אחראיים.	שיעור פרונטלי מלא בכיתה כולל דיון קבוצתי. כשעתיים עד שעתיים וחצי	GRI's Standards. PRI: Principles for Responsible Investment. דירוג מעלה -2022-2020.

קריאות חובה **	מטלות	נושאים	תאריך	#
Porter M, Kramer, M., (2011). Elkington.J. (2020).	טרומ השיעור : 2 מטלות הכנה 3 נק. כל אחת כרבע שעה שיעור פרונטלי : כשעתיים	סיכום: של מי האחריות? - מגמות עתידיות באחריות תאגידית : ניתוח תרחיש, כיצד לנהל ולהטמיע אחריות תאגידית, מודלים עסקיים חדשים. - אחריות תאגידית בישראל	9.5.23	7

*התוכנית ורשימת הקריאות הינם בסיס לשינויים.

הערה : בשל אופיו העדכני וההיברידי של הקורס יתכנו שינויים ועדכונים בחלוקת המטלות והשיעורים ובחומר הקריאה

נושאים הקשורים לאתיקה בעסקים

הפקולטה לניהול רואה חשיבות גבוהה בשילוב נושאים הקשורים לאתיקה בעסקים כחלק אינטגרלי מקורסי החובה. בקורס זה נדון בנושאים הבאים הקשורים באתיקה:

- הקורס כולו עוסק בגישת האחריות התאגידית שאתיקה היא אחת מאבני היסוד שלה
- שיעור 5 מוקדש כולו לדילמות אתיות והקשר שבין מוסר לאתיקה

קריאת חובה

Week 1:

- **Friedman, M. (1970).** ["The Social Responsibility of Business is to Increase its Profit"](#), New York Times Magazine, September 13, 1970. Pp: 32-34, 122-126.
- **Zadek S. (2004).** [The Path to Corporate Responsibility](#). Harvard Business Review 82 (Dec.), 125-132:

Week 2:

- Freeman E. R. (2005) [A Stakeholder Theory of Modern Corporation](#), in L. P. Hartmann (ed.), Perspectives in Business Ethics, 3rd edition (New York), 112–122. Available at:

Week 3:

- **Garrett Hardin. (1968)** ["The Tragedy of the Commons"](#). *Science*, December 13. Vol.162. Pp. 1243-1248.
- Harvard Business Review – [Forethought Special Report \(2007\)](#). Climate Business/Business Climate, Vol. 85 (10): 22-40:

Week 4:

- **Ruggie, John. 2008.** ["Promote, Respect and Remedy: A Framework for Business and Human Rights."](#) Innovations, Vol. 3, no. 2 (spring), pp. 189–212:

- [הקוד לניהול חברתי, מעלה](#). 2004 גרסא עדכנית 2014.

Week 5:

- [דו"ח הוועדה לבחינת קוד ממשל תאגידי](#) (Corporate Governance) בישראל, דצמבר 2006 (ועדת גושן).

Week 6:

- [GRI's Global reporting ; https://www.globalreporting.org/how-to-use-the-gri-standards/gri-standards-english-language/](https://www.globalreporting.org/how-to-use-the-gri-standards/gri-standards-english-language/)
- PRI: [The Six Principles for Responsible Investment](#)
- [לינק](#) - דירוג מעלה 2020-2022

Week 7:

- Michael E. Porter & Mark R. Kramer. (2011). "[The Big Idea: Creating Shared Value](#)". *Harvard Business Review*, 89(2). Pp: 62-77.
- Elkington.J (2020) [Breakthrough Project](#).

קריאת רשות

בללי : שמיר, ר. (2007). "שוק פרטי ולחץ ציבורי: על עיצוב מושג האחריות החברתית של תאגידים", בתוך: חנה הרצוג, טל כוכבי ושמשון צלניקר (עורכים) *דורות, מרחבים, זהויות: מבטים עכשוויים על חברה ותרבות בישראל*. ירושלים: ון ליר, עמ' 258-237. <http://www.kotar.co.il/KotarApp/Viewer.aspx?nBookID=93095148#1.0.6.default>

לשיעור 2 :

AA1000. (2010) [Accountability Principles Standard](#):
<https://www.accountability.org/standards/aa1000-stakeholder-engagement-standard>

לשיעור 3 :

גרסל, נ. (2012) [תפיסת הקיימות אחרה את הרבבת. העתיד תלוי בהשקעה במשאבים טבעיים](#)

לשיעור 5 :

The MBA Oath: <http://mbaoath.org/about/the-mba-oath/>

לשיעור 6 :

Robins N. (2008). [The emergence of sustainable investing](#) in C. Krosinsky and N. Robins (eds.), *Sustainable investing: the art of long-term performance*, London: Earthscan, 3-18. (PDF at Moodle)

לסיכום:

אהרוני ט. (2020) "בלי טובות – המסע ליבוא רעיון האחריות התאגידית לישראל", רסלינג, עמ' 173-73. עותקים בספרייה.